

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 18 maja 2017 r.

DOLiS-023-196/17

Pani

Elżbieta Rafalska

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa

w odpowiedzi na pismo z dnia 27 kwietnia 2017 r. (znak: DSR.II.02100.4.5.2017.AB) uprzejmie informuję, iż do **projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z systemami wsparcia rodzin** Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych – z punktu widzenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922) – zgłasza następujące uwagi.

W pierwszej kolejności podnieść należy, iż wątpliwości Generalnego Inspektora wzbudza decyzja projektodawcy, aby wzór wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (art. 4 zmiana 12 lit. f), wzór wniosku o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (art. 9 zmiana 3 lit. h), wzór wniosku o przyznanie Karty Dużej Rodziny lub wydanie jej duplikatu (art. 14 zmiana 5 lit. g) oraz wzór wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (art. 15 zmiana 7 lit. e) nie były, jak dotychczas, regulowane w formie rozporządzenia ministra właściwego do spraw rodziny, a jedynie „określane” przez tego ministra i zamieszczane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

Nie jest zrozumiałe, dlaczego projektodawca przewiduje rezygnację z już uchwalonych i obowiązujących aktów wykonawczych regulujących wzory wyżej wymienionych wniosków i zastąpienie ich wzorami publikowanymi na stronie BIP ministra właściwego do spraw rodziny, które *de facto* będą miały niewiążący charakter. Przedstawiona w uzasadnieniu argumentacja, zgodnie z którą *„rozwiązanie takie pozwoli na usprawnienie procesu przygotowania i publikacji wzorów wniosków o świadczenie wychowawcze oraz wzorów*

załączników do tego wniosku, między innymi w związku z upowszechnieniem elektronicznej drogi składania wniosków” nie jest w opinii Generalnego Inspektora wystarczająca, aby zmienić dotychczasowy stan rzeczy. Po pierwsze, skoro wzory wniosków i załączników do tych wniosków zostały już uregulowane w rozporządzeniach, a projekt ustawy nie przewiduje zasadniczych zmian co do treści tych dokumentów, kwestia „usprawnienia procesu przygotowania i publikacji wzorów” nie może być argumentem przemawiającym za uchynieniem obowiązujących rozporządzeń.

Po drugie, publikacja wzorów na stronie internetowej w związku z upowszechnieniem elektronicznej drogi składania wniosków może odbywać się niezależnie od tego, w jaki sposób zostały one uregulowane. Nic nie stoi zatem na przeszkodzie, aby określone w załącznikach do rozporządzeń wzory wniosków publikować na stronie BIP i umożliwiać składanie ich drogą elektroniczną.

Przypomnieć należy, iż zgodnie z art. 51 ust. 1 Konstytucji RP, nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby, więc to odpowiednie przepisy ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin będą wiążące dla ustalenia zakresu danych osobowych, które powinny zawierać poszczególne wnioski. Wzory wniosków zamieszczane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej nie będą zatem mogły poszerzać zakresu tych danych, o czym projektodawca powinien pamiętać. Biorąc pod uwagę powyższe, Generalny Inspektor postuluje o utrzymanie dotychczasowej formy regulowania wzorów wniosków.

Wątpliwości GIODO wzbudza ponadto regulacja, zgodnie z którą do rejestrów centralnych miałby być przekazywany również adres poczty elektronicznej wskazany we wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (art. 4 zmiana 12 lit. h, zmiana 19), we wniosku o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (art. 9 zmiana 3 lit. f) oraz we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (art. 15 zmiana 8 lit. b), który następnie minister właściwy do spraw rodziny mógłby przetwarzać w celu przekazywania informacji związanych z uprawnieniami dla rodzin. Wydaje się, iż osoba ubiegająca się o przyznanie poszczególnych świadczeń powinna na etapie składania wniosku mieć świadomość, w jakim celu będzie następnie przetwarzany jej adres poczty elektronicznej, gdyż samo jego udostępnienie w formularzu wniosku nie może być utożsamiane ze zgodą osoby na otrzymywanie tą drogą korespondencji. Generalny Inspektor sugeruje zatem zamieszczenie w formularzach wniosków stosownych klauzul informacyjnych i zapewnienie wnioskodawcy możliwości dokonania wyboru w zakresie dalszego

przetwarzania jego danej osobowej w postaci adresu e-mail w celu przekazywania informacji przez ministra właściwego do spraw rodziny, tym bardziej, że nie istnieje w polskim prawie obowiązek posiadania przez osobę fizyczną adresu poczty elektronicznej. Powyższe zastrzeżenia odnieść należy odpowiednio do art. 14 zmiana 14 projektu.

Kolejna uwaga GIODO dotyczy art. 25 ust. 2 pkt 2 oraz art. 26 ust. 2 pkt 2, które regulują zakres danych osobowych zawartych w wykazie pracowników przesyłanym do dyrektora generalnego właściwego urzędu wojewódzkiego. W obu powołanych przepisach katalog tych informacji poprzedzony został sformułowaniem „w szczególności” i zyskał w ten sposób charakter otwarty. Rodzi to ryzyko przekazywania informacji w zakresie szerszym, niż wskazany w przepisach, a tym samym – nieadekwatnych w stosunku do celu, jaki ma zostać zrealizowany, co skutkować będzie naruszeniem zasady adekwatności wynikającej z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych. Wskazane byłoby zatem określenie w formie zamkniętego katalogu jakie dane osobowe zawiera przekazywany wykaz pracowników. Za doprecyzowaniem projektowanego przepisu przemawiają również zasady prawidłowej legislacji, w szczególności wynikająca z §25 ust. 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283), która nakazuje tworzenie przepisów precyzyjnych, umożliwiających wywiedzenie, kto, w jakich okolicznościach i jak powinien się zachować.

Następnie zwrócić uwagę należy na projektowany art. 21 ust. 1 pkt 1a ustawy o Karcie Dużej Rodziny (art. 14 zmiana 11 lit. b projektu), który przewiduje, iż w katalogu danych osób ubiegających się o przyznanie Karty lub wydanie jej duplikatu, które mogą być przetwarzane przez wójta oraz ministra właściwego do spraw rodziny w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z ustawy, znajdują się również „imiona i nazwiska rodowe rodziców”. Sformułowanie to jest na tyle lakoniczne, iż nie jest jasne czyich danych w rzeczywistości dotyczy, a zatem czy mają to być imiona i nazwiska rodowe rodziców osoby ubiegającej się o przyznanie Karty lub wydanie jej duplikatu czy imiona i nazwiska rodowe rodziców – członków rodziny wielodzietnej. Sugeruje się zatem odpowiednie doprecyzowanie tego sformułowania, o ile przetwarzanie takich danych rzeczywiście jest konieczne, w obliczu przetwarzania szeregu innych informacji, w pełni identyfikujących osobę.

Nie jest ponadto zrozumiałe dlaczego minister właściwy do spraw rodziny miałby przetwarzać do celów statystycznych numery PESEL osób ubiegających się o przyznanie Karty Dużej Rodziny lub wydanie jej duplikatu (art. 14 zmiana 11 lit. b). Zauważyć należy, iż

– zgodnie z definicją zawartą w art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych – PESEL stanowi daną osobą, gdyż pozwala na identyfikację osoby, której dane dotyczą. Projektodawca nie wyjaśnia dlaczego to właśnie numer PESEL miałby być przetwarzany do celów statystycznych, jaka jest potrzeba oraz zamierzony efekt takiego przetwarzania. W związku z powyższym, Generalny Inspektor wskazuje na konieczność szerszego odniesienia się przez projektodawcę do planowanego rozwiązania, gdyż na obecnym etapie nie wydaje się ono niezbędne i należycie uzasadnione. Jednocześnie wspomnieć wypada, iż do przetwarzania krajowego numeru identyfikacyjnego (którym jest także PESEL) odniósł się wprost ustawodawca unijny w art. 87 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych¹, które będzie w sposób bezpośredni stosowane w polskim porządku prawnym od dnia 25 maja 2018 r. Zgodnie z powołanym przepisem rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mogą określić szczególne warunki przetwarzania krajowego numeru identyfikacyjnego – w związku z czym projektodawca tym bardziej powinien podchodzić z ostrożnością do wprowadzania nowych rozwiązań, które związane będą z przetwarzaniem tego rodzaju danych osobowych.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.